

Innovatiebudget Digitale Overheid 2024: resultaten en impact in beeld

Inleiding

In heel Nederland werken overheden aan digitale vernieuwing. Soms klein en praktisch, soms groots en experimenteel, maar altijd met hetzelfde doel: betere publieke dienstverlening. Het Innovatiebudget Digitale Overheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ondersteunt deze ontwikkeling. Met behulp van dit budget konden in 2024 verschillende projecten aan de slag. Deze publicatie laat zien waar ze nu, 1 jaar later, staan. Elk initiatief beschrijft de aanpak, de belangrijkste resultaten en de lessen die zijn geleerd. Gezamenlijk laten de inzendingen zien hoe breed digitale vernieuwing is, van AI en open data tot dienstverlening en transparantie.

Met deze uitgave wordt inzichtelijk wat digitale innovatie kan betekenen voor burgers, bedrijven en overheid. Hopelijk nodigen deze 19 voorbeelden uit om zelf aan de slag te gaan.

Het Innovatiebudget Digitale Overheid wordt jaarlijks opengesteld. In 2025 zijn 14 projecten geselecteerd, die momenteel worden uitgevoerd. In maart 2026 volgt een nieuwe aanvraagronde voor gemeenten, provincies, waterschappen, ministeries en uitvoeringsorganisaties. Via de nieuwsbrief van digitaleoverheid.nl wordt de nieuwe financieringsronde aangekondigd.

Inhoudsopgave

1.	AI validatie	3
2.	AI virtuele assistent GEM	5
3.	Anonimiseren met LLM	7
4.	Federatieve zoekvraag voor het Woo-platform	9
5.	Gezonde Gebiedsontwikkeling in een Digital Twin	11
6.	Kadaster Open API Feature	13
7.	Keuzehulp Taalmodel Linnaeus	15
8.	Leesplank Noot	17
9.	MultAI in crisisorganisatie	19
10.	Ondernemer Centraal	21
11.	Onderzoek ID-wallets	23
12.	OpenCatalogi	25
13.	Polis NL	27
14.	Proactief armoede bestrijden	29
15.	Standaard voor transparantie besluitvorming	31
16.	WetGPT – Wegwijs in Regels	33
17.	WetWijzer Bedrijven	35
18.	Woo publicatievoorziening	37
19.	ZGW-API gebruiken bij datamigraties	39

AI validatie

Wat houdt het project in?

Dit project richt zich op het beter kunnen beoordelen van AI-toepassingen binnen de overheid. Er zijn 3 open-source AI-validatietools ontwikkeld: een local-only infrastructuur, een unsupervised bias-detectietool (UBD) en een synthetische data generatie-tool (SDG). De tools zijn getest, gevalideerd en verbeterd, met lokale verwerking om afhankelijkheid van cloud-aanbieders te voorkomen. Ook zijn 4 masterclasses georganiseerd over AI-validatie, statistiek en standaarden. Het project combineert technische innovatie met opschaalbare kennisdeling over verantwoorde AI.

Wat is het resultaat van dit project?

Er zijn volledig werkende, gedocumenteerde en open-source beschikbare AI-validatietools opgeleverd, inclusief pip-packages, web-apps, handleidingen en case-studies. De tools zijn gelanceerd tijdens een webinar met ruim 90 deelnemers en breed gedeeld binnen de overheid en internationale kennisinstellingen. Daarnaast zijn stappen gezet om synthetische datasets van DUO-data te publiceren, inclusief juridische documentatie over AVG-vraagstukken.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Publieke organisaties beschikten niet over veilige en toegankelijke middelen om AI-modellen te valideren zonder privacygevoelige data te delen. Het detecteren van bias zonder demografische kenmerken was complex en commerciële tools waren niet inzetbaar binnen de AVG. Ook was er behoefte aan synthetische data om analyses te kunnen delen zonder privacyrisico's. Dit project pakt zowel de methodologische als juridische uitdagingen rond deze vraagstukken aan.

Hoe is dit aangepakt?

De tools draaien rechtstreeks in de browser, waardoor alle data lokaal blijven en niet worden verplaatst. De bias-detectietool analyseert modelprestaties om afwijkingen te signaleren zonder demografische gegevens te gebruiken. De synthetische-datatool maakt realistische maar privacyveilige datasets en beoordeelt zowel kwaliteit als privacyrisico's.

De ontwikkeling gebeurde in opeenvolgende rondes, waarbij telkens feedback uit gebruikertests, pilots en wetenschappelijke reviews werd verwerkt en aangevuld met open-source bijdragen. De masterclasses zijn gezamenlijk ontwikkeld met de consortiumpartners.

Betrokken organisaties

- Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
- Stichting Algorithm Audit (AA)

Waarom is het project een succes?

Het is een succes doordat meerdere doelen zijn bereikt: er zijn 2 open source-pip-packages gepubliceerd, werkende web-apps draaien volledig lokaal bij DUO, en 4 masterclasses zijn gegeven met ruim 60% positieve feedback. Beide tools zijn gelanceerd met meer dan 90 aanwezigen. Daarnaast zijn stappen gezet richting publicatie van synthetische CUB-data met juridische onderbouwing, en is de bias-detectiemethode wetenschappelijk onderbouwd in een openbaar beschikbare paper.

Wat is er innovatief aan dit project?

Het project introduceert AI-validatie die lokaal kan plaatsvinden zonder afhankelijkheid van cloud-diensten. Biasdetectie zonder demografische kenmerken sluit aan bij de AVG en biedt een nieuwe manier om modelafwijkingen te onderzoeken. De combinatie van open source-webtools, statistische methoden en beleidskaders (IAMA, AVG, AI-verordening) maakt de aanpak toegankelijk voor niet-technische doelgroepen. Daarnaast is het genereren van synthetische data met transparante evaluatiemetriecken vernieuwend.

Wat zijn de geleerde lessen?

Het laat zien dat gebruikers behoefte hebben aan duidelijke uitleg, transparantie in methodologische keuzes en een intuïtieve interface. Biasdetectie zonder demografische kenmerken vroeg om meerdere feedbackrondes en aanpassingen in documentatie. Niet elke methode voor synthetische data bleek geschikt voor DUO-datasets, en publicatie ervan vraagt juridische afstemming. Verder is gebleken dat bewustwording over het belang van AI-validatie sterk afhankelijk is van kennisdeling en training.

Wat is de vervolgstap?

De tools worden verder doorontwikkeld als open source-projecten en blijven beschikbaar via GitHub. DUO en andere overheidsorganisaties overwegen de SDG- en UBD-tool intern te gebruiken voor hun validatieprocessen. Documentatie, uitbreidingen en nieuwe use-cases kunnen worden toegevoegd. De masterclasses vormen de basis voor een structureel kennisnetwerk rond AI-validatie.

Waar is de open source code gepubliceerd?

- De local-only infrastructuur en web-apps zijn beschikbaar via:
<https://github.com/NGO-Algorithm-Audit/local-first-web-tool>
- De unsupervised bias-detectietool (pip-package) is te vinden op:
<https://github.com/NGO-Algorithm-Audit/unsupervised-bias-detection>
- De tool voor synthetische datageneratie (pip-package) staat op:
<https://github.com/NGO-Algorithm-Audit/python-synthpop>

AI virtuele assistent GEM

Wat houdt het project in?

Binnen het bestaande open source-project Virtuele Gemeente Assistent werken gemeenten samen aan een chatbot die inwoners ondersteunt bij vragen over gemeentelijke dienstverlening. In dit project zijn componenten ontwikkeld en toegevoegd waarmee de chatbot antwoorden kan geven met behulp van generatieve AI. Om die gebruikerservaring goed mee te nemen in de ontwikkeling, is door meerdere gemeenten in verschillende fases gebruikersonderzoek uitgevoerd.

Wat is het resultaat van dit project?

De resultaten zijn verwerkt en de nieuwe onderdelen zijn getest en staan nu klaar om in de gemeentelijke dienstverlening in productie te gaan. Daarnaast zijn de opgeleverde en gedocumenteerde componenten opgenomen in de open source-repository van de Virtuele Gemeente Assistent. Ook is een rapportage opgesteld met de resultaten van het gebruikersonderzoek bij verschillende gemeenten.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Met volledig open-source componenten is de bestaande Virtuele Gemeente Assistent omgebouwd naar een versie die generatieve AI kan toepassen. Daarmee wordt de opgebouwde kennis en ervaring voor het soepel laten verlopen van gesprekken in de gemeentelijke dienstverlening optimaal benut. De assistent is hierdoor beter in staat om inwoners snel en adequaat antwoord te geven op hun vragen en kan bovendien fungeren als ondersteuning voor medewerkers van het klantcontact.

Hoe is dit aangepakt?

De aanpak bestond uit een 0-meting onder gebruikers om te bepalen hoe de bestaande chatbot presteerde, vooral in situaties waarin deze geen antwoord had op nieuwe of onbekende onderwerpen. Vervolgens is een proof of concept ontwikkeld waarmee informatie uit verschillende bronnen kan worden verzameld en samengebracht. Op basis daarvan is een nieuw onderdeel gebouwd dat deze informatie kan doorzoeken en gebruiken om passende antwoorden te formuleren. Tot slot is een 1-meting uitgevoerd om te beoordelen hoe gebruikers de nieuwe oplossing ervaren, opnieuw met focus op dezelfde scenario's als in de 0-meting.

Betrokken organisaties

Verschillende grote en kleine gemeenten hebben hieraan meegewerkt: Tilburg, Rotterdam, Eindhoven, Roosendaal, Meierijstad, Heusden, Amersfoort, Dordrecht, Zwijndrecht, Alblasterdam, Hendrik Ido Ambacht, Velsen, Hillegom, Lisse, Teylingen, Nuenen, Son en Breugel, Geldrop-Mierlo, Roermond, Pijnacker-Nootdorp, Leiden, Barneveld, Gooise Meren en Utrecht.

Waarom is het project een succes?

Dit project is een succes omdat er werkende componenten zijn opgeleverd waarmee generatieve AI (Large Language Models) daadwerkelijk kan worden ingezet binnen de Virtuele Gemeente Assistent. Daarnaast heeft het project getoetste inzichten opgeleverd in hoe gebruikers het contact via generatieve AI ervaren.

Wat is er innovatief aan dit project?

Het is geen theoretische exercitie, maar een getoetste en direct in de praktijk inzetbare oplossing. De ontwikkelde onderdelen zijn publiek beschikbaar als open source-componenten, waardoor gemeenten de technologie kunnen hergebruiken, aanpassen en verder doorontwikkelen.

Wat zijn de geleerde lessen?

De context van vragen die gebruikers stellen zijn belangrijk om mee te geven aan een LLM om echt bruikbare antwoorden te krijgen. Ook blijkt dat veel websites van organisaties nog onvoldoende op orde zijn om antwoorden te genereren die echt conversational AI zijn, waardoor daar nog werk te verrichten is.

Een uitdaging is welke LLM het beste bruikbaar is, ook in de context van betaalbaarheid en toch voldoende garantie op zero data retention voor inwoners en gebruikers. Deze punten worden verder aangevuld na afsluiting van het project.

Wat is de vervolgstap?

Een aantal Gem-gemeenten gaan de opgeleverde componenten verder testen. Met als doel deze door te ontwikkelen tot een productiewaardige versie. Daarnaast wordt met ICTU gesproken over het migreren van de bestaande oplossing, zodat deze kan worden ontsloten voor alle Nederlandse overheden, zowel landelijk als provinciaal en lokaal.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De volledige repository van de virtuele gemeenteassistent staat op GitLab; [virtuele-gemeente-assistent · GitLab](#)

Deze assistent is bij 25 gemeenten al in gebruik binnen de dienstverlening onder de naam Gem.

Anonimiseren met LLM

Wat houdt het project in?

Het project Anonimiseren met LLM ontwikkelt een AI-oplossing die automatisch persoonsgegevens anonimiseert. Daarbij wordt onderzocht of met inzet van large language models (LLM's) privacygevoelige informatie zoals namen, adressen en burgerservicenummers kan worden herkend en geanonimiseerd. Dit gebeurt niet met een zwarte balk, maar door gebruik te maken van een alternatieve term.

Wat is het resultaat van dit project?

Er is een werkend prototype ontwikkeld en getest binnen een veilige, lokale cloudomgeving. Dit prototype maakt gebruik van open-source technologieën zoals Microsoft Presidio en AI-modellen voor het automatisch herkennen en anonimiseren van persoonsgegevens. Integratie met Nextcloud en SharePoint is gerealiseerd, en de oplossing is schaalbaar en veilig dankzij containerisatie.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Traditionele anonimiseersoftware maakt gevoelige informatie zwart. Daardoor ontstaan onleesbare en niet-doorzoekbare documenten en zijn ze beperkt digitaal toegankelijk. Het project heeft een AI-gedreven oplossing ontwikkeld die persoonsgegevens automatisch herkent en vervangt door contextuele placeholders. Hierdoor blijven documenten leesbaar, doorzoekbaar en toegankelijk, terwijl privacy wordt geborgd.

Hoe is dit aangepakt?

De aanpak bestond eerst uit een verkenning van bestaande oplossingen, zowel binnen als buiten het publieke domein. Vervolgens is een technische proof-of-concept ontwikkeld die liet zien hoe documenten veilig kunnen worden verwerkt en geanonimiseerd binnen een afgeschermd omgeving, zonder dat gegevens het Nederlandse infrastructuurnetwerk verlaten. In deze proefopstelling konden AI-modellen lokaal draaien, wat essentieel was voor privacy. Daarna is het systeem getest door medewerkers van verschillende gemeenten, die documenten uploaden en beoordeelden hoe goed persoonsgegevens werden herkend en geanonimiseerd. Hierbij kwam naar voren dat ondersteuning voor e-mail- en PDF-bestanden extra aandacht vraagt, waarvoor aanvullende voorbereidingsstappen zoals tekstanalyse en OCR als vervolgactie worden aanbevolen.

Betrokken organisaties

- Openwebconcept (gemeente Hoeksche Waard)
- De Bedrijfsvoeringspartner (gemeente Buuren)
- Conduction

Waarom is het project een succes?

Het project is een succes omdat het een innovatieve, schaalbare en privacy vriendelijke oplossing heeft opgeleverd voor het anonimiseren van documenten. De oplossing wordt door meerdere gemeenten en partners omarmd om verder te ontwikkelen. Daarnaast heeft het project een landelijke innovatieprijs [gewonnen](#).

Wat is er innovatief aan dit project?

Het vernieuwende zit in de combinatie van AI, open source, privacy by design, schaalbaarheid, toegankelijkheid en gebruikersgerichte ontwikkeling. Hierdoor is een toekomstbestendige oplossing ontstaan voor het anonimiseren van documenten.

Wat zijn de geleerde lessen?

Vroege betrokkenheid van eindgebruikers levert waardevolle feedback op, al is dit uitdagend wanneer een concept nog niet volledig functioneel is. Het vergroten van zichtbaarheid en het delen van concrete resultaten blijkt belangrijk om externe partijen te enthousiasmeren en samenwerking te stimuleren.

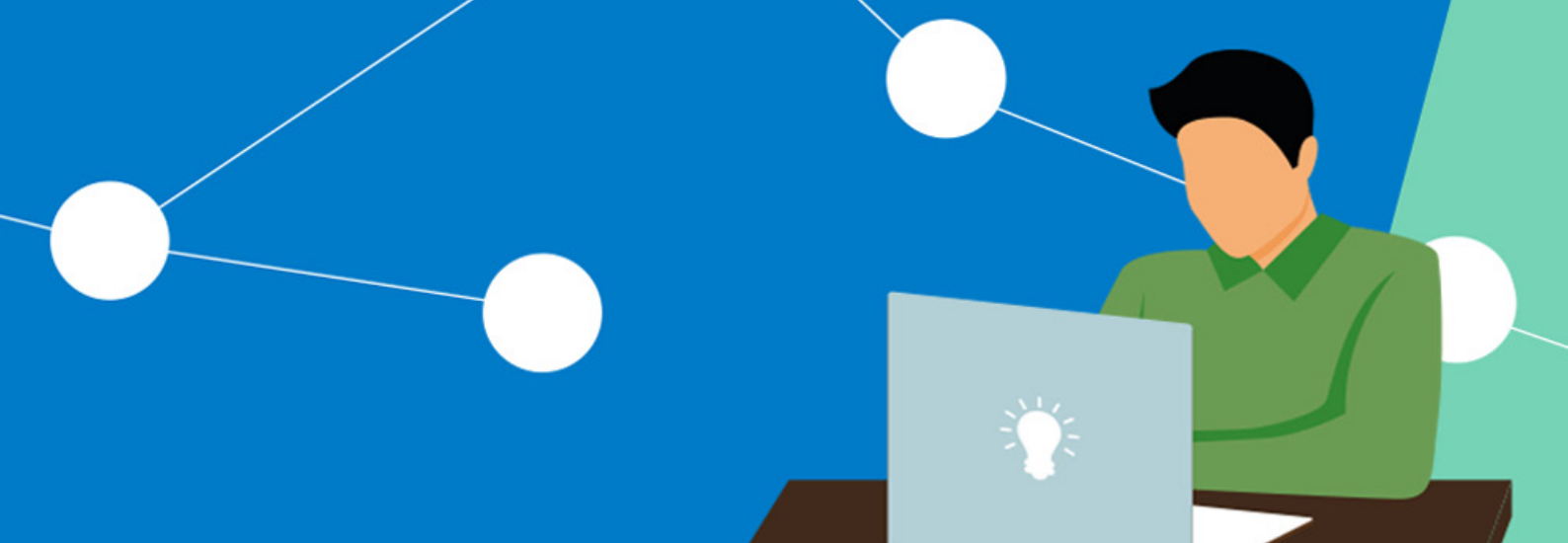
De technische complexiteit, met name rond Nederlandstalige LLM-modellen, vraagt meer tijd en aandacht dan vooraf verwacht. Praktische gebruikerswensen komen vooral naar voren tijdens de proof of concept-fase en zijn essentieel voor verdere optimalisatie.

Wat is de vervolgstap?

Er is een vervolgproject gedefinieerd waarvoor innovatiebudget is ontvangen: Anonimiseren bij de bron. In dit project wordt gewerkt aan het uitbreiden van de samenwerking, de doorontwikkeling van de gebruikersinterface, technische optimalisatie, opschaling en zichtbaarheid. Het uiteindelijke doel is een breed inzetbare en gebruiksvriendelijke oplossing voor gemeenten en mogelijk ook andere overheden

Waar is de open source code gepubliceerd?

De open-source code van Anonimiseren met LLM is gepubliceerd binnen het Open Webconcept, beschikbaar via de Nextcloud App Store en ook te vinden op GitHub. Documentatie en features zijn te vinden op: docudesk.app.

Federatieve zoekvraag voor het Woo-platform

Wat houdt het project in?

Het project heeft onderzocht hoe gepubliceerde overheidsinformatie toegankelijker gemaakt kan worden door middel van federatief zoeken, een systeem dat informatie over organisatiegrenzen heen doorzoekbaar maakt. Uit gebruikersonderzoek blijkt dat een eenvoudige interface met checkbox-filters en duidelijke metadata de gebruikservaring verbetert.

Wat is het resultaat van dit project?

Op basis van het open-sourceplatform Nextcloud zijn 2 producten ontwikkeld: OpenConnector (voor verbindingen met bronsystemen) en OpenRegister (als publicatieregister). Daarnaast heeft het project een voorstel opgeleverd voor de standaardisatie van metadata voor 2 Woo-categorieën, afgestemd op bestaande standaarden zoals TOOI.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Woo-publicaties (Wet open overheid) worden momenteel per overheidsorganisatie ontsloten, waardoor informatie versnipperd, moeilijk vindbaar en slecht doorzoekbaar is. Het project ontwikkelde daarom een federatieve zoekoplossing waarmee burgers en ambtenaren in 1 omgeving Woo-publicaties van meerdere overheden kunnen vinden. Hiermee wordt een stap gezet naar een gebruiksvriendelijke en samenhangende digitale overheid.

Hoe is dit aangepakt?

De aanpak van het project Federatieve zoekvraag voor het Woo-platform combineerde technisch onderzoek, gebruikersonderzoek en open samenwerking tussen gemeenten en leveranciers. Als technische basis werd gekozen voor het open source-platform Nextcloud voor de ontwikkeling van een federatief zoekstelsel. Het project werd iteratief en agile uitgevoerd in 3 fasen. De technologie is volledig open source, wat de interoperabiliteit en schaalbaarheid van de oplossing ondersteunt.

Betrokken organisaties

- Gemeente Gouda
- Gemeente Noordwijk
- Conduction
- Acato
- Open Webconcept
- More by Meer
- OpenWoo.app community

Waarom is het project een succes?

Het toonde zowel technisch, functioneel als organisatorisch aan dat federatief zoeken naar overheidsinformatie haalbaar, schaalbaar en gebruiksvriendelijk is.

- Succesvolle ontwikkeling op basis NextCloud die nu al door meerdere overheden in gebruik is.
- Aantoonbare gebruikswaarde dankzij het gebruikersonderzoek.
- Gesprek gestart over standaardisatie en hergebruik voor de WOO.

Wat is er innovatief aan dit project?

Het project is innovatief omdat het laat zien hoe overheidsinformatie over organisatiegrenzen heen vindbaar en doorzoekbaar kan worden gemaakt. Het combineert federatief zoeken met een vernieuwende inzet van het open-sourceplatform Nextcloud en bouwt voort op een open, samenwerkende en herbruikbare aanpak binnen een bestaande community.

Wat zijn de geleerde lessen?

De belangrijkste inzichten zijn dat gebruiksvriendelijkheid vraagt om eenvoud en duidelijke metadata, dat standaardisatie cruciaal is voor opschaalbaarheid en dat open samenwerking het draagvlak vergroot. De belangrijkste uitdagingen liggen bij het betrekken van commerciële partijen, het afstemmen van metadata tussen systemen en het vinden van een balans tussen innovatie en productie.

Het project heeft laten zien dat technische innovatie pas echt impact krijgt wanneer deze wordt gecombineerd met gebruikersgericht ontwerp en open samenwerking. De uitdaging ligt nu niet langer in de techniek, maar in het verder uitbouwen van standaarden en draagvlak, zodat federatief zoeken de nieuwe norm wordt binnen de WOO-implementatie. De opgedane inzichten vormen daarmee niet alleen een resultaat van dit project, maar ook een blauwdruk voor toekomstige digitale samenwerkingen binnen de overheid.

Wat is de vervolgstap?

De resultaten van het gebruikersonderzoek moeten verder uitgewerkt worden tot zoekmogelijkheden in de gebruikersinterface. De gesprekken over standaardisatie van metadata moeten worden voortgezet.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De open-sourcecode van OpenWOO is beschikbaar via de GitHub-repositories die vanaf [OpenWoo.app](#) worden ontsloten. De oplossing maakt gebruik van verschillende Common Ground-componenten, zoals [OpenConnector](#), [OpenRegisters](#) en [OpenCatalogi](#). De producten zijn ook te vinden in de Nextcloud App Store.

Gezonde Gebiedsontwikkeling in een Digital Twin

Wat houdt het project in?

In dit project zijn technische en praktische verbeteringen doorgevoerd in de Digital Twin voor Gezonde Gebiedsontwikkeling (GGO). Deze digitale tweeling maakt het mogelijk om gebiedsveranderingen in 3D te visualiseren en de effecten daarvan op gezondheidsthema's als hittestress, groen, geluid en luchtkwaliteit inzichtelijk te maken.

Wat is het resultaat van dit project?

Er is een schaalbare template ontwikkeld die ook buiten Utrecht toepasbaar is zonder lokale data of bewerkingen. Daarnaast is een webapplicatie voor de snel start gerealiseerd, waarmee de tooling zonder installatie of externe begeleiding te gebruiken is. In verschillende werksessies met beoogde gebruikers is de tooling verder verbeterd en uitgebreid op basis van hun feedback. Tot slot zijn waardevolle inzichten opgedaan over het proces voor een effectieve inzet.

Welk probleem is hiermee opgelost?

De GGO-methodiek helpt organisaties te beoordelen of ontwikkelingen aansluiten bij beleidsdoelstellingen. Het instrument maakt de impact van verschillende scenario's en ontwikkelpaden integraal inzichtelijk, waardoor gesprekken met stakeholders eenvoudiger worden. Dit innovatieproject heeft het instrument en de methodiek gebruiksvriendelijker en toegankelijker gemaakt, en beter afgestemd op de praktijk van verschillende disciplines. Hierdoor zijn ze in de toekomst breder toepasbaar voor gezonde gebiedsontwikkeling in steden en dorpen.

Hoe is dit aangepakt?

De aanpak bestond uit 4 fasen: de projectstart, het ophalen van verbeterpunten bij gebruikers, het ontwerpen en testen van een nieuwe interface en het inrichten van pilotgebieden. Input is verzameld via workshops en interviews, waarbij gebruikers aangaven wat voor hen het belangrijkste was. De interface is in korte ontwikkelsprints gebouwd en telkens direct met gebruikers getest, om zeker te weten dat de GGO-methodiek eenvoudiger en inzichtelijker werd. De webapplicatie maakt gebruik van open API-standaarden en is als open source beschikbaar via de snelstart-omgeving.

Betrokken organisaties

- Gemeente Amersfoort (regievoerder)
- Provincie Utrecht
- Urban Sync
- Tygron

Waarom is het project een succes?

Het project heeft geleid tot een schaalbare template die ook buiten Utrecht toepasbaar is. Plus een toegankelijke webapplicatie waarmee de tooling zonder installatie of externe begeleiding gebruikt kan worden. Beide zijn getest en verbeterd op basis van feedback van eindgebruikers en experts. Daarnaast heeft het project waardevolle kennis en ervaring opgeleverd over het opzetten van digital twin-trajecten en de vertaling van beleid naar toepasbare indicatoren. Dit heeft bijgedragen aan een beter begrip van integrale gebiedsontwikkeling en bredere toepasbaarheid in toekomstige projecten.

Wat is er innovatief aan dit project?

Dit project is vernieuwend doordat de GGO-methodiek is doorontwikkeld tot een gebruiksvriendelijk digitaal instrument dat beleid, data en praktijk verbindt. Met digital twin-technologie en co-creatie zijn beleidsdoelen vertaald naar toepasbare indicatoren, waardoor de tool voorspellende scenario's en analyses genereert en stakeholders gericht het gesprek kunnen voeren over gebiedsontwikkelingen.

Wat zijn de geleerde lessen?

Succes hangt af van de juiste balans tussen maatwerk en standaardisatie. Maatwerk zorgt voor aansluiting bij de praktijk, terwijl standaardisatie opschaling mogelijk maakt. Daarnaast bleek een stapsgewijze aanpak in kleine groepen effectiever, omdat deze meer begrip, draagvlak en gerichte resultaten oplevert bij de integrale beoordeling.

Wat is de vervolgstap?

De komende jaren wordt de tooling breder toegepast, met steun van de provincie Utrecht en betrokken gemeenten. De focus ligt op gebruik in concrete projecten, verdere procesoptimalisatie en samenwerking met externe partijen om de tooling uit te breiden en door te ontwikkelen tot een landelijk geborgd instrument.

Waar is de open source code gepubliceerd?

Om hergebruik van de webapplicatie te stimuleren is de achterliggende code open source beschikbaar en gepubliceerd op GitHub <https://github.com/Tygron/php-tygron-webapp>.

Kadaster Open API Feature

Wat houdt het project in?

Publieke Dienstverlening Op de Kaart (PDOK) maakt een groot aantal geografische datasets van de overheid beschikbaar. Het project richt zich op het toegankelijker maken van deze datasets via OGC API Features, een moderne manier om geografische gegevens aan te bieden op basis van REST-API's. Hierdoor wordt het eenvoudiger voor verschillende typen gebruikers om open geodata te raadplegen en te gebruiken.

Wat is het resultaat van dit project?

PDOK heeft een grote technologische stap gezet door bijna al haar WFS-diensten over te zetten naar OGC API Features. Er zijn inmiddels meer dan 100 landingpages beschikbaar en vrijwel alle datasets zijn via deze standaard gerealiseerd. Daarnaast is de volautomatische verwerkingsstraat verbeterd: datasets worden automatisch geüpdatet en geïndexeerd, de metadata is verbeterd en de HTML- en JSON-uitvoer is uniform.

Welk probleem is hiermee opgelost?

De nieuwe API's maken ruimtelijke data betrouwbaarder, beter vindbaar en direct bruikbaar. Daardoor kunnen niet alleen GIS-specialisten, maar ook ontwikkelaars en andere ICT-professionals geodata eenvoudiger integreren in websites, applicaties of analyses.

Hoe is dit aangepakt?

PDOK werkt open source en deelt kennis waar nodig. Voor dit project is gezocht naar een combinatie van programmamanagement (financiën en rapportage) en een agile/scrum-aanpak. Het grote doel is opgesplitst in onderdelen, waarbij elk deel een eigen epic owner en regieteam had. In dit regieteam kwamen alle benodigde disciplines samen en werden scope en aanpak bepaald, variërend van exploratief tot meer watervalgericht. Er is bewust gekozen om de grootste risico's als eerste aan te pakken, met als belangrijkste voorbeeld de Basisregistratie Grootschalige Topografie.

Betrokken organisaties

- Geonovum
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
- Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO).
- Data-aanbieders: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Rijkswaterstaat (RWS), Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Rioned, het Kadaster, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), ProRail, Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL), Kamer van Koophandel (KvK)

Waarom is het project een succes?

Met de overgang naar OGC API Features heeft PDOK zijn datadiensten gemoderniseerd en een sterke basis gelegd voor de toekomst van open geodata in Nederland. Door voortdurende innovatie, samenwerking en kennisdeling blijft PDOK zorgen voor betrouwbare en goed toegankelijke ruimtelijke informatie.

In Q4 worden de laatste datasets voorzien van OGC API Features. Het gebruik hiervan kan daarom pas in 2026 worden gemeten. Een belangrijk resultaat is nu al zichtbaar: de Gouden API Award voor de Basisregistratie Grootschalige Topografie. Deze dataset kon eerder niet bevroegd worden vanwege technische beperkingen, maar telt inmiddels in Q3 37.354.815 hits binnen de collecties van de nieuwe API.

Wat is er innovatief aan dit project?

PDOK heeft conceptuele OGC API-standaarden gecombineerd en toegepast in nieuwe producten, zoals OGC API Features en Vector Tiles. Deze zijn toegevoegd aan de bestaande datasets en webservices, die nu al miljarden hits verwerken. De uitdaging was om met deze nieuwe standaarden dezelfde beschikbaarheid en performance te leveren én tegelijkertijd aan te sluiten op bestaande standaarden, zodat een eenduidige en grootschalige verwerking mogelijk bleef.

Wat zijn de geleerde lessen?

Afstemming kost tijd, maar is noodzakelijk. Elke dataset heeft eigen kenmerken. Om data in een standaardverwerking te kunnen aanbieden, is een goede analyse essentieel. Afwijkingen vragen om een proactieve houding. Door issues in een kleine groep te bespreken en zowel vanuit business- als IT-perspectief te kijken, konden besluiten snel worden genomen en ontstond een gezamenlijke oplossingsrichting.

Voldoende kennis is cruciaal. Innovatieve trajecten vragen tijd om ontbrekende kennis aan te vullen. Soms betekent dit dat de innovatie tijdelijk moet worden uitgesteld, zodat het team zich eerst kan verdiepen in de materie en het werk op een later, geschikter moment kan voortzetten.

Wat is de vervolgstap?

De 4 nog ontbrekende datasets worden in 2025–2026 gerealiseerd. Daarnaast lopen de OGC API-ontwikkelingen door. Komend jaar wordt de functionaliteit voor filtering onderzocht (Part 3 van OGC API Features) en vinden kleinere doorontwikkelingen plaats op het gebied van maps en records. Samen met Jong Kadaster heeft PDOK onderzocht hoe de vindbaarheid en bruikbaarheid van open geodata verder kan worden vergroot, onder meer via een leermodule voor het hoger onderwijs. Het ontwikkelen, bijwerken en onderhouden van deze leermodule is komend jaar een belangrijke vervolgstap.

Waar is de open source code gepubliceerd?

Alle Open Source van PDOK is gepubliceerd op: <https://github.com/PDOK>

Keuzehulp Taalmodel Linnaeus

Wat houdt het project in?

Linnaeus is een gezamenlijk platform waarmee overheidsorganisaties LLM-use cases (Large Language Models) kunnen ontwikkelen en delen. Het platform biedt structuur om projecten in te dienen en te beoordelen, en geeft advies over de passende technische architectuur. Zo helpt Linnaeus om de inzet van generatieve AI binnen de overheid te versnellen en beter te coördineren, met als doel een efficiëntere en kosteneffectieve dienstverlening.

Wat is het resultaat van dit project?

Het resultaat is een schaalbaar en gebruiksvriendelijk platform waar overheidsorganisaties use cases kunnen indienen, beoordelen en met elkaar delen. Het platform bevat een groeiende bibliotheek aan use cases en geeft intelligent advies over de juiste architectuur. Daarnaast is er een actieve community van deelnemers en experts, gefaciliteerd door een projectteam, die samen werkt aan innovatie op het gebied van generatieve AI.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Linnaeus lost 2 kernproblemen op die de ontwikkeling van AI binnen de overheid vertraagden. Overheidsorganisaties werkten in silo's, waardoor kennis niet werd gedeeld en oplossingen telkens opnieuw moesten worden ontwikkeld. Dit leidde tot verlies van tijd en onnodige kosten. Verder ontbrak een proces om AI-use cases vooraf te toetsen op haalbaarheid en op de juiste architectuur. Hierdoor werden bij de start van projecten vaak keuzes gemaakt die later niet optimaal bleken.

Hoe is dit aangepakt?

Dit is aangepakt door op 3 fronten tegelijk te werken:

- Een gebruiksvriendelijk platform met duidelijke keuzekaders.
- Een set concrete use cases die direct kunnen worden getest op de centrale HPC-infrastructuur.
- En een opgebouwde community waarin deelnemers in een open omgeving kennis delen en samenwerken.

Betrokken organisaties

Dit project is een brede samenwerking tussen:

- Sociale Verzekeringsbank (SVB), Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) – brengen use cases in en beproeven deze in de praktijk.
- ICTU – verzorgt de ontwikkeling en uitvoering.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) – treedt op als beleidsmatig partner en opdrachtgever.

Waarom is het project een succes?

Het succes van Linnaeus ligt in het neerzetten van een stevig fundament voor een gezamenlijke, soevereine AI-aanpak. Het project toont aan dat AI-modellen op eigen hardware kunnen worden gedraaid en gevalideerd, dat het samenwerkingsmodel tussen partners effectief werkt en dat de eerste tools en inzichten nu al waarde opleveren voor verdere ontwikkeling.

Wat is er innovatief aan dit project?

De innovatie zit in het feit dat de overheid zelf de regie neemt over AI-ontwikkeling. Linnaeus bouwt aan een eigen, soevereine AI-omgeving, mogelijk gemaakt door een bijzonder inkooptraject voor rekenkracht. De aanpak is open en lerend, zonder vooraf vaststaand eindproduct, en steunt op samenwerking tussen organisaties die normaal in aparte silo's werken. Hierdoor wordt kennis als één overheid gebundeld.

Wat zijn de geleerde lessen?

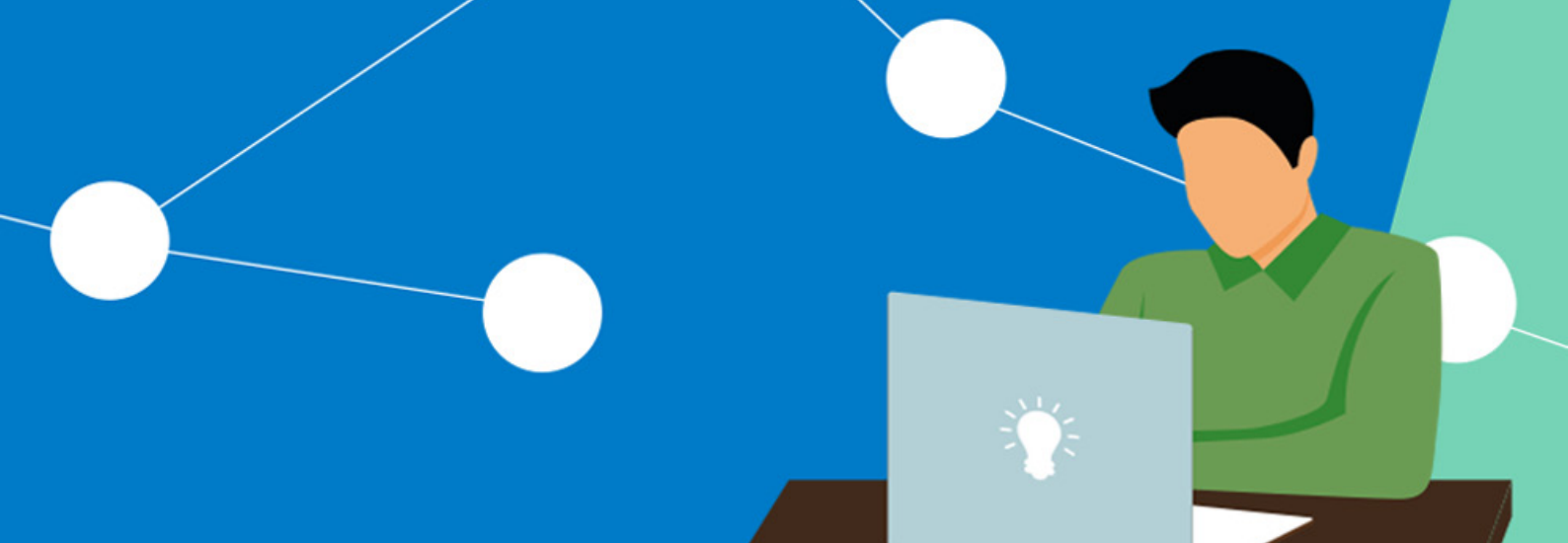
Het project leverde 3 lessen op. Open sessies waren essentieel om het platform en proces te verbeteren. Technische beperkingen vroegen om flexibiliteit om use cases toch op de HPC-infrastructuur te testen. En de samenwerking maakte duidelijk dat organisaties met dezelfde uitdagingen kampen, wat het belang van een gedeelde community benadrukt.

Wat is de vervolgstap?

Linnaeus is geen afgerond project, maar het begin van een duurzame beweging. Het platform blijft actief en de opgedane kennis wordt verder gedragen en doorontwikkeld. Er wordt onderzocht of de coördinatie van de volgende fase bij een van de kartrekkers kan worden belegd. De focus ligt op het verder versterken van de community, het aansluiten van nieuwe overheidsorganisaties en het verkennen van complexere use cases. De basis is stevig, maar het ontwikkelpotentieel is groot: Linnaeus kan uitgroeien tot de centrale hub voor AI-samenwerking binnen de Rijksoverheid.

Waar is de open source code gepubliceerd?

Niet van toepassing in dit project.

Leesplank Noot

Wat houdt het project in?

Het doel is om een taalmodel te ontwikkelen dat ingewikkelde overheidsteksten kan 'vertalen' naar eenvoudig B1-niveau. Het startpunt is het bieden van inclusieve en effectieve dienstverlening aan burgers. Het is een leerproject om als overheid hands-on ervaring op te doen met het zelf trainen van Large Language Models (LLM), waarbij het hele proces open source wordt gedocumenteerd zodat anderen ervan kunnen leren.

Wat is het resultaat van dit project?

Wanneer het project is afgerond, zijn er 2 concrete resultaten:

1. Een dataset: Een zorgvuldig samengestelde, auteursrechtvrije dataset (o.a. van Wikipedia) specifiek bedoeld voor het trainen van een model om van ingewikkeld naar eenvoudig Nederlands te gaan.
2. Het getrainde model Noot: Het daadwerkelijke taalmodel dat in staat is om teksten te vereenvoudigen naar B1-niveau en gepubliceerd zal worden op Hugging Face.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Het project pakt 2 belangrijke problemen aan. Binnen de overheid is weinig ervaring met het zelf trainen van taalmodellen, waardoor onduidelijk is wat daarbij komt kijken, wat de mogelijkheden en beperkingen zijn en hoe kwaliteit kan worden geborgd. Zonder deze praktische kennis is het bovendien lastig om bestuurders goed te adviseren over de strategische, technische, ethische en juridische keuzes rond AI. Het project vult dit gat op.

Hoe is dit aangepakt?

Door eerst een proof of technology uit te voeren met rekenkracht van AMD, is geleerd hoe high-performance computing optimaal kan worden benut. Er is een gecureerde dataset opgebouwd met auteursrechtvrije Nederlandse teksten (Wikipedia, Creative Commons) en daarop zijn 4 modellen getraind. Het volledige proces is transparant gedocumenteerd, inclusief een 0-meting en benchmarks zoals de SARI-score voor de 1-meting.

Betrokken organisaties

- Initiatiefnemers zijn het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Sociale Verzekeringsbank (SVB)
- ICTU
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Waarom is het project een succes?

Het project is een succes omdat het laat zien dat de overheid zelf AI-modellen kan trainen en niet alleen gebruiken. De 4 ontwikkelde modellen tonen aan dat relatief kleine en efficiënte modellen (tot 3B) zeer effectief zijn voor specifieke taken. Door alle resultaten en het proces open source te publiceren op HuggingFace, kunnen andere overheidsorganisaties het werk direct hergebruiken. Dit geeft bestuurders concrete argumenten en praktisch bewijs voor een verantwoorde inzet van AI, passend binnen de kaders van de AI Act.

Wat is er innovatief aan dit project?

De innovatie zit in het feit dat de overheid zelf, met eigen mensen, een taalmodel traint in plaats van een standaardoplossing in te kopen. Het is een diepgaande verkenning van het maakproces. Het project is volledig transparant en open source, waardoor de opgedane kennis en alle halffabricaten direct beschikbaar komen voor andere overheidsorganisaties.

Wat zijn de geleerde lessen?

De belangrijkste les tot nu toe is de afhankelijkheid van zware rekenkracht (HPC). Het inkooptraject hiervoor is geen standaardprocedure en is complex en tijdrovend. Een andere les is dat met tijdelijke rekenkracht van AMD al enorm veel geleerd kan worden; in de testfase zijn in plaats van 1, al 4 modellen getraind en is veel kennis opgedaan over het optimaliseren van de machines.

Wat is de vervolgstap?

De modellen worden verder geëvalueerd via SARI-benchmarks en kwalitatieve testen. Na optimalisatie worden de beste modellen gepubliceerd op HuggingFace voor breder gebruik binnen de overheid. De opgedane kennis wordt gebruikt om bestuurders te adviseren over verantwoorde AI-inzet en toekomstige wet- en regelgeving. Andere overheidsorganisaties kunnen het proces reproduceren dankzij de open source documentatie en datasets.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De datasets en modellen worden gepubliceerd op [HuggingFace](#). Alle documentatie over het trainingsproces, gemaakte keuzes en halffabricaten worden [open source gedeeld](#).

MultAI in crisisorganisatie

Wat houdt het project in?

Het project richt zich op het slim vormen van crisisorganisaties door AI-technieken te combineren. In het veiligheidsdomein bestaan al verschillende tools waarin AI een rol speelt, zoals de Regionale Risicomonitor, de Operationele Risicomonitor en de Virtuele Assistent. Deze tools ondersteunen snellere en betere voorspelling van risico's en incidenten. Het project onderzoekt, adviseert en demonstreert hoe verschillende soorten AI met elkaar kunnen samenwerken en welke toegevoegde waarde dat biedt. Het eindproduct bestaat uit een onderzoeksrapport en een demonstrator.

Wat is het resultaat van dit project?

Het projectteam stelde eerst succescriteria op, waarna de Vrije Universiteit Amsterdam en het datateam van NIPV aansloten. Deze criteria zijn vertaald naar stappen voor een proof of concept. Studenten van de VU onderzochten welke AI-tooling inzetbaar is; hun bevindingen zijn opgepakt door de datawetenschappers, die vervolgens een complete PoC (demonstrator) hebben ontwikkeld. De resultaten zijn op 17 september 2025 gepresenteerd, en het onderzoeksrapport is beschikbaar.

Welk probleem is hiermee opgelost?

De inzet van AI maakt bestuurlijke netwerkkaarten specifiek, zodat in crisissituaties sneller duidelijk is welke operationele organisaties onder departementale verantwoordelijkheid moeten worden aangesproken.

Hoe is dit aangepakt?

Deeloplossingen zijn ontwikkeld in Python en beschikbaar via GitLab, met kwaliteitscontroles op basis van Flake8, Isort, Black en unit tests. Daarnaast is een eenvoudige front-end gebouwd om de werking te demonstreren. Door de modulaire back-end (API) kan de oplossing bij interesse worden geïntegreerd in de Landelijke Voorziening Crisisbeheersing. De demonstrator draait via Flask en gebruikt data van NIPV en SpotInfo.

Betrokken organisaties

- Veiligheidsregio Midden West Brabant (VRMWB)
- Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VRAA)
- Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)
- Centrum Wiskunde & Informatica (CWI)
- Vrije Universiteit Amsterdam (VU)

Waarom is het project een succes?

Het project is een succes doordat het systeem met 3 invoervariabelen direct bruikbare informatie oplevert. De modulaire opzet maakt het eenvoudig om eigen datasets, incidenttypes en logica toe te voegen, zonder afhankelijkheid van centrale datalevering. De proof of concept is daarnaast direct inzetbaar naast bestaande systemen, zowel voor actuele situaties als voor analyses van historische incidenten.

Wat is er innovatief aan dit project?

De oplossing genereert met minimale input snel een overzicht van relevante Bestuurlijke Netwerkkarten (BNK's) en actoren, wat de zoektijd aanzienlijk verkort. De inzet van knowledge graphs zorgt voor transparante en verifieerbare relaties. De modellen zijn eenvoudig aan te passen aan nieuwe BNK's of incidenttypes. Daarnaast ondersteunt de aanpak een hoge recall, wat in crisissituaties de voorkeur heeft boven het missen van cruciale informatie.

Wat zijn de geleerde lessen?

De 2 deeloplossingen leveren ieder waarde op: de eerste vermindert de informatiedruk door datastromen samen te vatten, de tweede interpreteert incidentbeschrijvingen en stelt relevante BNK's voor. Samen versnellen zij het vinden van de juiste partijen, maar handmatige controle van BNK's blijft nodig.

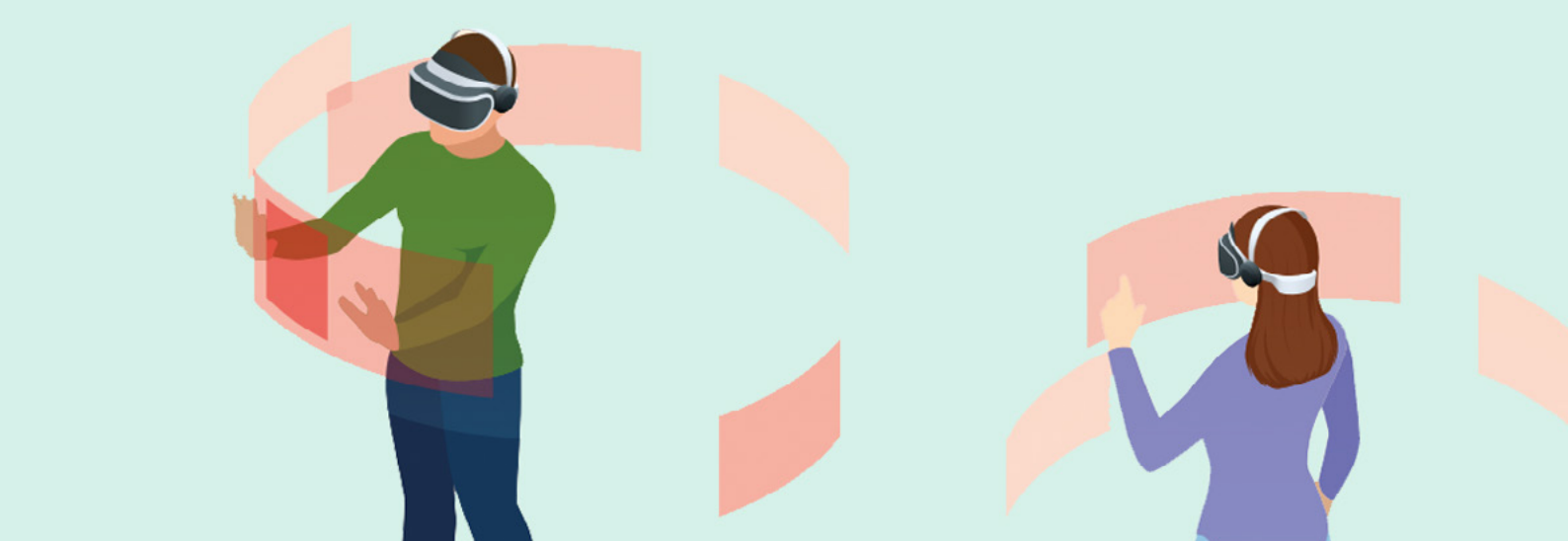
Verdere integratie kan de werking verbeteren, bijvoorbeeld door modellen te verbinden en beschikbare datasets beter te benutten. Dit vereist extra tijd en ontwikkelcapaciteit.

Wat is de vervolgstap?

De demonstrator wordt doorontwikkeld in een nieuw landelijk project. Het vervolgprojectplan is in voorbereiding. Doel is om de proof of concept om te bouwen tot een werkende oplossing voor alle 25 veiligheidsregio's. Opdrachtgever wordt de Vakraad Informatievoorziening, opdrachtnemer het NIPV.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De open source code is gepubliceerd: https://git.eminjenv.nl/veiligheidsregio-s-en-nipv/vakgroep-datawetenschappen/multai-opensource/-/tree/openbaar_v1.0?ref_type=heads.

Ondernemer Centraal

Wat houdt het project in?

Ondernemer Centraal (OC) maakt het mogelijk dat gemeenten ondernemers dichtbij en op maat ondersteunen. Het doel is ondernemers te helpen richting inkomens-, bestaans- en toekomstzekerheid, met lagere uitvoeringskosten en volledig meetbare trajecten. Gemeente Utrecht past OC al toe en werkt aan het optimaliseren van de systeemondersteuning. Hiervoor wordt een nieuwe applicatie ontwikkeld die ook door andere gemeenten kan worden gebruikt. In 2025 is een werkend prototype opgeleverd als eerste stap richting landelijke toepassing.

Wat is het resultaat van dit project?

De nieuwe OC-applicatie biedt portalen voor ondernemers en trajectpartners, waarmee zij zich digitaal kunnen aanmelden, afspraken plannen, notificaties ontvangen, documenten uploaden en de status van hun traject volgen. Dit vermindert handmatig werk en verbetert efficiëntie, betrouwbaarheid en communicatie.

In de eerste helft van 2025 is samen met ICTU een werkend prototype ontwikkeld. Dit vormt de blauwdruk voor de verdere ondersteuning van het OC-proces. Het prototype functioneert zelfstandig, maar is door het ontbreken van koppelvlakken, authenticatiemiddelen (DigiD en eHerkenning) en schaalbaarheid nog niet inzetbaar bij Utrecht of andere gemeenten.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Het huidige OC-proces is omslachtig door een versnipperd applicatielandschap en veel handmatige handelingen. Portalen en samenhangende dossiers ontbreken, waardoor communicatie en documentuitwisseling inefficiënt verlopen. Het prototype biedt een eerste basis voor een structurele oplossing. De belangrijkste voordelen zijn:

- Administratieve lastenverlichting door digitalisering en automatische gegevensuitwisseling.
- Portalen voor ondernemers, partners en ondernemersadviseurs van de gemeente.
- Betere samenwerking en communicatie met trajectpartners en schuldhulpverleners.
- Sturingsinformatie via dashboards voor beleids- en verantwoordingsdoeleinden
- Schaalbaarheid en uitbreidbaarheid conform Common Ground-principes
- Kwaliteitsverbetering en transparantie van de overheid.

Hoe is dit aangepakt?

Het prototype is ontwikkeld op basis van een uitgebreid Programma van Eisen, opgesteld door de Business Analyst in samenwerking met OC-adviseurs en Functioneel Beheerders. Via de Scrum/Agile-methodiek zijn in 8 sprints de functionele onderdelen opgeleverd en getest.

Betrokken organisaties

- Gemeente Utrecht: Initiatiefnemer en opdrachtgever voor de realisatie van de OC-applicatie.
- ICTU: Realisatie van het prototype.
- Stichting Inwoner Centraal: Non-profit partner, betrokken bij ontwikkeling en toekomstige landelijke uitrol.

Waarom is het project een succes?

De eerste fase heeft een stevige basis opgeleverd. Het prototype biedt substantiële meerwaarde als blauwdruk en aanvulling op het Programma van Eisen, bevat de inzichten uit acht sprints en is grondig getest. De resultaten geven perspectief op doorontwikkeling en kunnen worden gebruikt om het proces bij andere gemeenten te introduceren. Ook de samenwerking met Stichting Inwoner Centraal wordt hiermee verder vormgegeven.

Wat is er innovatief aan dit project?

Ondernemer Centraal is ontwikkeld om ondernemers persoonlijk, dichtbij en op maat te ondersteunen, een vraagstuk dat na een intensief traject succesvol is beantwoord en nu structureel wordt verankerd. Tot nu toe gebeurde de uitvoering volledig handmatig en bestond er binnen het sociale domein geen applicatie die deze werkwijze ondersteunde. De nieuwe OC-applicatie biedt een digitale workflow die meerdere systemen kan vervangen, personeelskosten verlaagt, de dienstverlening verbetert en voldoet aan privacywetgeving.

Wat zijn de geleerde lessen?

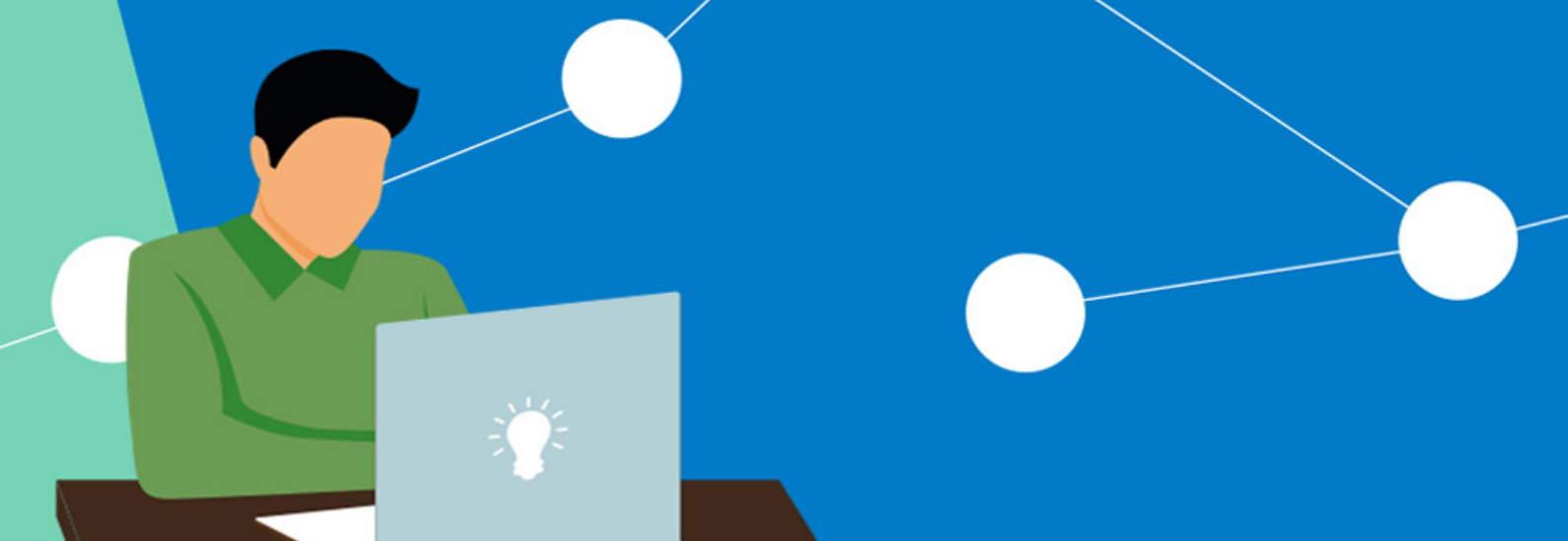
De samenwerking met ICTU was gebaseerd op inspanningsverplichting, zonder resultaatgarantie. Het prototype bevat ongeveer 80% van de functionaliteit, maar is nog niet schaalbaar of direct implementeerbaar. Momenteel loopt een verkenning met betrokken partijen om te bepalen hoe kan worden toegewerkt naar een implementeerbare en schaalbare applicatie voor Utrecht en andere gemeenten.

Wat is de vervolgstap?

Er is een verkennende fase gestart waarin wordt onderzocht wat nodig is voor implementatie. Dit traject geeft inzicht in de benodigde stappen en biedt richting voor mogelijke vervolgstappen.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De GitHub-link van het prototype is: <https://github.com/MinBZK/ondernemercentraal>

Onderzoek ID-wallets

Wat houdt het project in?

Het project Impact ID-wallets Sociaal Domein heeft onderzocht hoe een ID-wallet kan bijdragen aan eenvoudigere, veiligere en inclusievere gemeentelijke dienstverlening, met focus op regelingen in het sociaal domein. In een proeftuin zijn 9 werkende use cases ontwikkeld, waaronder de vergoedingencheck, meedoenregeling en het busvoordeelabonnement. Deze processen zijn herontworpen, als prototype gebouwd en getest. De inzichten zijn vastgelegd in een ethische blauwdruk en verwerkt in een toolkit voor andere gemeenten. Hiermee is een basis gelegd voor de toekomstige inzet van de NL Wallet binnen het sociaal domein.

Wat is het resultaat van dit project?

De maandelijkse gebruikersonderzoeken hebben geleid tot inzichten en aanbevelingen over gebruik, toepassing, communicatie en adoptie van de ID-wallet. De uitgewerkte processen, UX-designs, ethische aandachtspunten en bevindingen zijn beschikbaar op <https://id-wallets.nl>, samen met de toolkit. Aanvullende documentatie staat op de platforms van [Divosa](#), [Ver.ID](#) en [InnoValor](#), waarmee een brede kennisbasis voor organisaties beschikbaar is.

Welk probleem is hiermee opgelost?

In dit project is onderzocht hoe mensen daadwerkelijk grip kunnen krijgen op hun gegevens en hoe publieke waarden zoals transparantie en vertrouwen daarin een rol spelen. Daarmee biedt het niet alleen een technische oplossing, maar ook waardevolle inzichten in hoe de relatie tussen burger, ondernemer en overheid in het digitale tijdperk vorm kan krijgen.

Hoe is dit aangepakt?

Er is gewerkt met een wendbare (agile) aanpak in sprints van 4 weken. In iedere sprint zijn de use case uitgewerkt, het proces herontworpen, ingericht in de proeftuin, getest in gebruiksonderzoeken en waar nodig bijgesteld. Na elke sprint vond een review plaats, waardoor regelmatig kon worden bijgestuurd en afwijkingen ten opzichte van de doelen tijdig zichtbaar werden.

Betrokken organisaties

- Gemeente Nijmegen (regievoerder)
- Gemeente Amsterdam
- Gemeente Den Haag
- Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)
- Kamer van Koophandel (KVK)
- Divosa
- InnoValor Advies
- Ink Social Design
- Ver.ID.

Waarom is het project een succes?

Het is aangetoond dat de inzet van ID-wallets in het sociaal domein duidelijke voordelen biedt voor inwoners, zoals betere toegankelijkheid, meer gemak en meer vertrouwen. Voor medewerkers levert het hogere efficiëntie en minder administratieve lasten op. Deze inzichten vormen de basis voor verdere verbetering van digitale dienstverlening en de doorontwikkeling van ID-wallets op het gebied van UX, schaalbaarheid, technische standaardisatie en inclusieve toegankelijkheid.

Wat is er innovatief aan dit project?

Het project onderscheidt zich door een integrale en praktijkgerichte benadering van de ID-wallet. In plaats van alleen de techniek te onderzoeken, is gekeken naar de daadwerkelijke impact voor inwoners, ondernemers, gemeenten en ketenpartners. Deze brede aanpak geeft inzicht in wat de inzet van een ID-wallet betekent voor dienstverlening, gegevensgebruik, toegankelijkheid en de inrichting van processen en verantwoordelijkheden.

Wat zijn de geleerde lessen?

Het blijkt dat vroegtijdige betrokkenheid van inwoners, ondernemers en medewerkers cruciaal is om de technologie gebruiksvriendelijk, begrijpelijk en inclusief te maken. De onderzoeken laten zien dat ethische vraagstukken zoals privacy, dataminimalisatie en regie over eigen gegevens centraal moeten staan om vertrouwen te creëren. Ook wordt duidelijk dat implementatie niet alleen technisch is, maar vooral organisatorisch en maatschappelijk van aard.

Wat is de vervolgstap?

4 actiepunten staan centraal in de vervolgstappen. De demo's worden uitgebreid met de NL Wallet, zowel voor persoonsgegevens als voor gegevens van bronhouders zoals de Belastingdienst en het UWV, waardoor de bestaande use cases worden verbreed. Daarnaast wordt een leer-werkplaats ingericht om gemeenten en organisaties te ondersteunen bij kennis en implementatie van ID-wallets, omdat uit recente bijeenkomsten bleek dat veel deelnemers nog onbekend zijn met de ID-wallet en de impact ervan.

Het thema machtigen en wettelijk vertegenwoordigen wordt verder uitgewerkt, nadat het eerste Minimum Viable Product bij onder meer bewindvoerders en de rechtspraak duidelijke meerwaarde liet zien. Tot slot onderzoeken Nijmegen met de Duitse gemeente Dresden hoe grensoverschrijdende dienstverlening met ID-wallets kan worden vormgegeven.

Waar is de open source code gepubliceerd?

Alle bevindingen en uitwerkingen zijn te vinden op <https://id-wallets.nl>.

OpenCatalogi

Wat houdt het project in?

OpenCatalogi biedt gemeenten 1 plek waar zij oplossingen binnen Common Ground kunnen vinden en hergebruiken. Omdat veel bestaande en nieuwe componenten lastig vindbaar waren, is het platform in dit project verder doorontwikkeld en verbreed. Het ontsluit nu verschillende bronnen in 1 omgeving, zoals regelgeving, software, formulieren en high-value datasets. Hierdoor ontstaat overzicht en wordt hergebruik van bestaande oplossingen eenvoudiger voor gemeenten en samenwerkingsverbanden.

Wat is het resultaat van dit project?

Het project heeft geleid tot meerdere nieuwe toepassingen en een sterk verbeterd product, zowel functioneel als in stabiliteit, dat inmiddels door meerdere partijen wordt ingezet.

Welk probleem is hiermee opgelost?

De vindbaarheid van bestaande componenten en initiatieven binnen Common Ground was beperkt. OpenCatalogi maakt deze informatie zichtbaar en toegankelijk, waardoor hergebruik van oplossingen eenvoudiger wordt en dubbele ontwikkeling wordt voorkomen.

Hoe is dit aangepakt?

Door het realiseren van concrete usecases is de scope van OpenCatalogi verbreed. De applicatie kan nu in één omgeving uiteenlopende bronnen ontsluiten, waaronder regelgeving, software uit Common Ground en de VNG Softwarecatalogus, klantreizen, formulieren, high-value datasets en het verwerkingsregister. Hierdoor is het product functioneel rijker geworden en geschikt voor meer scenario's binnen de overheid.

Betrokken organisaties

- Gemeenten: Enschede, Hilversum, Horst aan de Maas, Leiden, Roermond, Rotterdam en Sittard
- Dimpact
- ICTU
- Landelijk programma Common Ground (VNG)
- Maykin Media
- Conduction

Waarom is het project een succes?

De ontwikkeling van verschillende usecases heeft het gebruik van OpenCatalogi vergroot en het product merkbaar stabiel gemaakt. Daarmee is de beoogde opschaling bereikt. OpenCatalogi sluit nu beter aan op de behoeften van gemeenten en samenwerkingsverbanden binnen Common Ground, en kan in de praktijk breder worden ingezet.

Wat is er innovatief aan dit project?

OpenCatalogi stimuleert hergebruik van Common Ground-componenten. Het innovatieve karakter zit vooral in het gebruik van een federatief model, waarbij gegevens van verschillende bronnen worden ontsloten zonder centrale opslag. Dit ondersteunt de principes van Common Ground en maakt het model schaalbaar voor meerdere organisaties.

Wat zijn de geleerde lessen?

Ondanks de kwaliteit van het product werd de groei deels beperkt door de markt. Doorontwikkeling en adoptie vragen blijvende inzet in communicatie, sales en marketing om een bredere gebruikersgroep te bereiken.

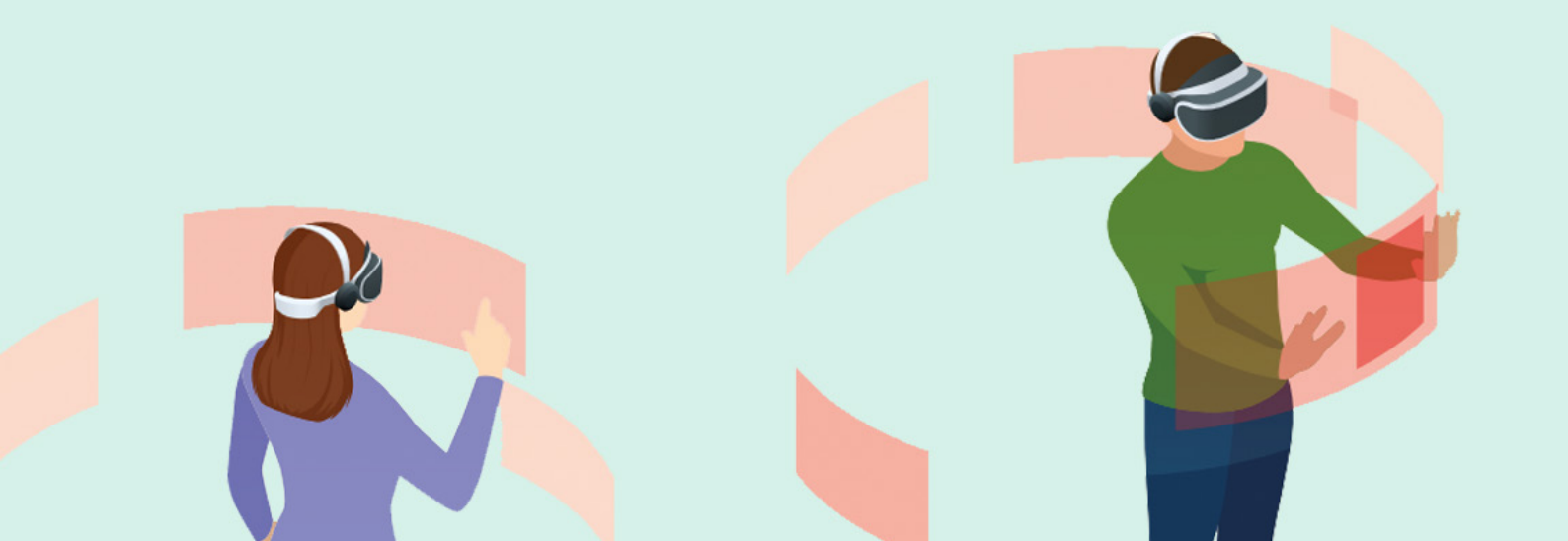
Wat is de vervolgstap?

OpenCatalogi moet blijven meegroeien met nieuwe ontwikkelingen. De vervolgstappen richten zich op verdere doorontwikkeling met inzet van AI, uitbreiding van toepassingen en het versterken van de community, zodat het product naar een hoger volwassenheidsniveau kan doorgroeien

Waar is de open source code gepubliceerd?

De codebase is beschikbaar via de OpenCatalogi GitHub-omgeving:

[OpenCatalogi/.github](https://github.com/OpenCatalogi/OpenCatalogi): Eén centrale plek voor hergebruik van informatietechnologie binnen de overheid

Polis NL

Wat houdt het project in?

[Polis NL](#) richt zich op een veilige, verantwoorde en transparante vertaalslag van de open source applicatie Polis voor de Nederlandse context. Polis maakt het mogelijk dat duizenden mensen tegelijk online met elkaar in gesprek gaan. Aan de hand van stellingen worden beleidsthema's en maatschappelijke vraagstukken onderzocht.

Wat is het resultaat van dit project?

Binnen het Polis NL-project is een verbeterde versie ontwikkeld, met een sterke focus op modulariteit, toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid.

Welk probleem is hiermee opgelost?

De internationale versie van Polis voldeed niet aan Europese eisen en had een verouderde interface. Nederlandse pilots waren versnipperd en kennis was lastig vindbaar, terwijl er geen community bestond om ervaringen te delen. Bovendien is participatiesoftware vaak gesloten, waardoor transparantie ontbreekt. Polis NL biedt een stabiele EU-conforme versie, een vernieuwde interface, gebundelde kennis en een open, controleerbare technologische basis.

Hoe is dit aangepakt?

De aanpak bestond uit de ontwikkeling van een API en modulaire componenten, het uitvoeren van pilots om verbeteringen te testen, en het verbeteren van de gebruikerservaring via agile sprints en gebruikersonderzoek. Daarnaast is gewerkt aan integratie met andere systemen en aan het opzetten van een Europese samenwerkingsstructuur.

Betrokken organisaties

- Initiatiefnemers: Provincie Zuid-Holland en de Provincie Groningen
- Samenwerking in Nederland: het Polis NL-kernteam (Betabreak, Community Makers), de Rijksuniversiteit Groningen (onderzoek), de pilotgroep met Provincie Brabant, Provincie Drenthe, de Universiteit Tilburg, Erasmus Universiteit, Populitics, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Internationale partners: de Code for NL community, de internationale Polis-community, de OECD Public Governance Directorate, Polis Orbis, Agora Citizen (Frankrijk), Sitra (Finland), DEMDIS (Slowakije) en CrownShy (Verenigd Koninkrijk).

Waarom is het project een succes?

Polis NL is beschikbaar gemaakt voor Nederlandse overheden, inclusief een demo, SaaS-omgeving en verbeterde technische documentatie. Nederlandse case studies zijn gebundeld en gepubliceerd, en er is een heldere uitleg ontwikkeld over de werking van algoritmes en AI binnen Polis. Daarnaast is een Digitale Democratie-conferentie met 500 deelnemers georganiseerd en vond de eerste Europese Polis Steward-bijeenkomst plaats, waarmee de basis is gelegd voor verdere Europese samenwerking.

Wat is er innovatief aan dit project?

Het project is innovatief door gebruik van open-source software, de integratie van wereldwijde academische inzichten, en de focus op publieke waarden en transparantie. Daarnaast biedt Polis een alternatief voor polariserende sociale media door inwoners toe te laten hun mening te geven zonder met elkaar in discussie te gaan.

Wat zijn de geleerde lessen?

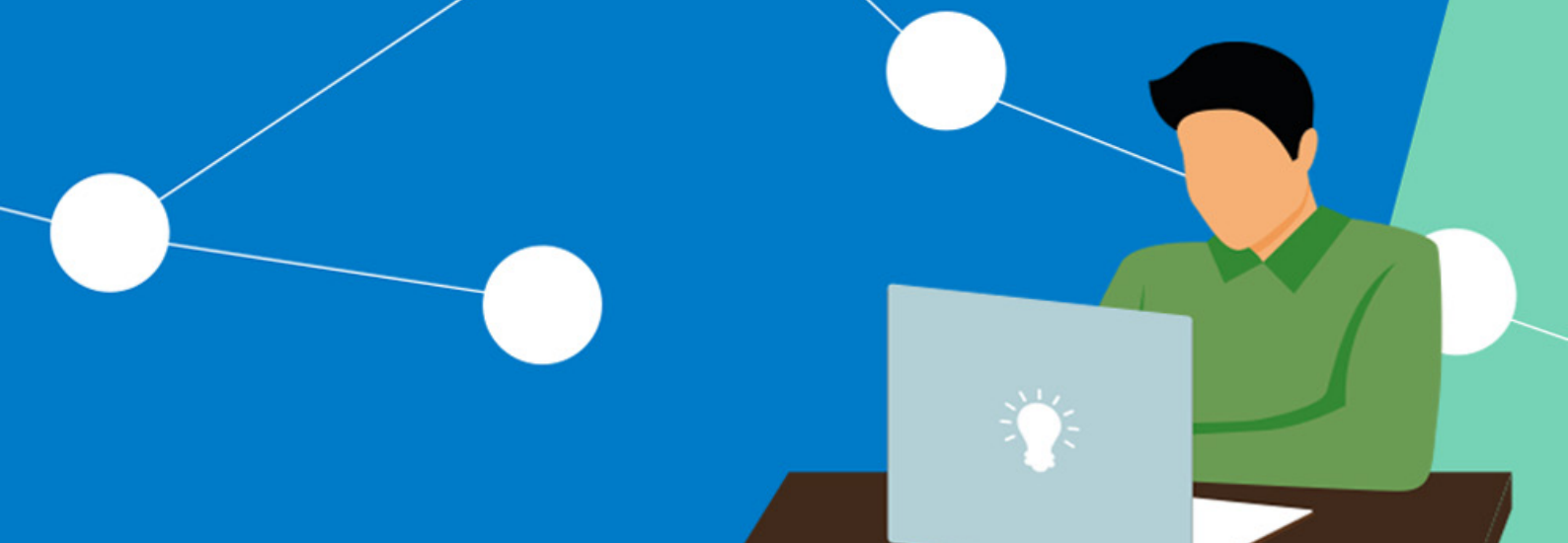
Opensource werken vraagt om opensource denken: keuzes voortdurend afstemmen op het gedeeld belang en het project daarop inrichten. Het is daarnaast doelmatiger om te werken vanuit een bestaande open source-basis en gemeenschap dan om zelf iets geheel nieuws te bouwen. Financiering blijkt vanaf het begin een centraal vraagstuk, omdat opensource investeringen vaak incidenteel zijn. Mogelijke financieringsroutes lopen via innovatie- en verkenningbudgetten, de GDI en op Europees niveau de EDIC.

Wat is de vervolgstap?

Op dit moment wordt samen met de betrokken partners de financiering voor 2026 vastgesteld. Daarnaast wordt gekeken naar een mogelijke Europese samenwerking via een EDIC en naar vervolgstappen in de integratie met OpenStad. Komend jaar ligt de focus op verdere verbetering van de visualisatie van het meningenveld en op het voortzetten van de succesvolle conferentie.

Waar is de open source code gepubliceerd?

- De volledige documentatie over installatie van Polis met de door Polis NL ontwikkelde nieuwe frontend: <https://partici.app/>
- Een complete docker compose die installatie van Polis NL in een paar minuten mogelijk maakt: <https://gitlab.com/particiapp/particiapp-docker>,
- De Gitlab omgeving voor de broncode: <https://gitlab.com/particiapp>,
- Een openbaar kanban issue bord om problemen te melden en de voortgang te volgen: <https://gitlab.com/groups/betabreak/polisnl/-/boards>

Proactief armoede bestrijden

Wat houdt het project in?

Het project had als doel om met gerichte API-bevragingen inzicht te krijgen in mensen die mogelijk recht hebben op een bijstandsuitkering, maar deze niet gebruiken. Technisch bleek dit goed uitvoerbaar, maar de juridische beperkingen maakten het in deze periode niet mogelijk om tot een werkende praktijktoepassing te komen.

Wat is het resultaat

Het is duidelijk geworden dat een wetswijziging noodzakelijk is om proactieve dienstverlening mogelijk te maken. Daarnaast is in onder meer fieldlabs aangetoond dat data op een verantwoorde manier bevraagd kan worden om te bepalen of iemand rechthebbend is op een voorziening, zonder dat de daadwerkelijke gegevens worden gedeeld.

Welk probleem is hiermee opgelost?

De technische uitdaging rondom gegevensdeling en gegevensoverdracht is opgelost. In de praktijk kan dit echter nog niet worden gebruikt voor proactieve dienstverlening op het gebied van inkomensondersteuning, omdat de juridische grondslag hiervoor vooralsnog ontbreekt.

Hoe is dit aangepakt?

Eerst is vastgesteld welke dataset nodig was en is met bronhouders beoordeeld of de beschikbaarheid en kwaliteit daarvan voldoende waren om mensen op basis hiervan te benaderen. Vervolgens bleek dat de juridische grondslag hiervoor ontbrak. Het project is daarop in verschillende gremia ingebracht om pilotruimte te verkrijgen. Dit heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de voorgenomen wet proactieve dienstverlening, maar binnen de projectperiode niet geleid tot de benodigde juridische ruimte om de pilot uit te voeren.

Betrokken organisaties

- Gemeente Utrecht
- Belastingdienst
- Inlichtingenbureau
- Programma Common Ground (VNG).

Waarom is het project een succes?

In een fieldlabsetting is aangetoond dat met API's en zonder het verplaatsen of kopiëren van data verschillende vormen van proactieve dienstverlening mogelijk zijn. Daarbij waren veel uitvoeringsorganisaties betrokken. De belangrijkste belemmering ligt uitsluitend in de wetgeving. De inspanningen binnen het project hebben naar verwachting bijgedragen aan de ontwikkeling van nieuwe juridische ruimte voor proactieve dienstverlening, al is dit niet direct meetbaar.

Wat is er innovatief aan dit project?

Het project laat zien dat bestaande data op een verantwoorde manier kunnen worden gebruikt om mensen te bereiken die wel recht hebben op een regeling, maar deze nog niet gebruiken. Hierdoor kan de overheid zich ontwikkelen van vooral 'handhaver' naar een dienstverlener die toegankelijk is voor iedereen.

Wat zijn de geleerde lessen?

Eerder en sterker sturen op het juridische vraagstuk en tijdig aanvullende expertise mobiliseren had het proces mogelijk versneld.

Wat is de vervolgstap?

Na invoering en mogelijk verbreding van de wet proactieve dienstverlening wordt binnen het programma Common Ground een voor alle gemeenten bruikbaar blok met rekenregels ontwikkeld. Daarmee kan ook zonder aanvraag worden vastgesteld of iemand rechthebbend is op een door de gemeente verstrekte regeling.

Waar is de open source code gepubliceerd?

Niet van toepassing in dit project.

Standaard voor transparantie besluitvorming

Wat houdt het project in?

Het project onderzoekt hoe transparanter kan worden gemaakt welke data een rol spelen in besluitvorming, zowel bij persoonsgegevens als bij gegevens over objecten in de fysieke leefomgeving. Daarbij is gekeken of de bestaande standaard Logboek Dataverwerkingen hiervoor geschikt is. Op basis van de internationale W3C-standaard PROV-O is een conceptueel model ontwikkeld dat beter aansluit op Europese initiatieven. Een eerste prototype is getest in een praktijkcase van Geonovum, samen met softwareleveranciers. De conclusie is dat de standaard Logboek Dataverwerkingen, met de voorgestelde extensie, goed bruikbaar is voor verantwoording over zowel gegevens als objecten.

Wat is het resultaat van dit project?

De belangrijkste resultaten zijn een overzicht van de huidige en gewenste situatie en een plek voor het project binnen de overheidsarchitecturen. Daarnaast zijn de belangrijkste aandachtspunten voor brede toepassing uitgewerkt, zoals implementatiekeuzes en het voorstel voor een objectextensie. De implementaties van Geonovum en de proof-of-concept zijn beschreven, inclusief de bevindingen, en de objectextensie is toegevoegd aan de referentie-implementatie met een demonstratie. Ook is een conceptueel model gemaakt dat aansluit op de W3C-standaard PROV-O en helpt bij interoperabiliteit met Europese dataspace-initiatieven.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Het project helpt om beter inzichtelijk te maken met welke data overheidsbesluiten worden genomen, ook wanneer het gaat om gegevens over objecten in de fysieke leefomgeving. Hierdoor wordt de transparantie richting burgers vergroot.

Hoe is dit aangepakt?

De aanpak was iteratief: van probleemanalyse en conceptontwikkeling tot testen in de praktijk. Theorie en praktijk zijn gecombineerd via een MVP en een proof-of-concept, ontwikkeld en getest samen met softwareleveranciers.

Betrokken organisaties

- Ministerie van Binnenlandse Zaken
- Stichting Geonovum
- Logius
- Diverse softwareleveranciers

Waarom is het project een succes?

Het laat concreet zien dat de standaard Logboek Dataverwerkingen goed kan worden uitgebreid met object- en geografische data. Een werkende proof-of-concept, gebouwd samen met marktpartijen, bevestigt dat dit in de praktijk toepasbaar is. De resultaten helpen om overheidsbesluitvorming transparanter en beter uitlegbaar te maken. Daarnaast is de oplossing internationaal relevant en open source beschikbaar, waardoor verdere adoptie en samenwerking worden ondersteund.

Wat is er innovatief aan dit project?

Voor het eerst zijn object- en geografische data opgenomen in een standaard voor transparante dataverantwoording door de overheid. Door de toepassing van de internationale W3C PROV-O-standaard wordt bovendien interoperabiliteit mogelijk met vergelijkbare Europese initiatieven.

Wat zijn de geleerde lessen?

Ook als het gaat om innovatie kan het heel handig om te zorgen voor interoperabiliteit met bestaande oplossingen en internationale standaarden. Het kan helpen zowel bij probleemanalyse als bij conceptontwikkeling, praktische testen en implementatie.

Wat is de vervolgstap?

De voorgestelde wijzigingen aan de standaard Logboek Dataverwerkingen, inclusief de objectextensie, zijn door de beheerder van de standaard overgenomen. De verdere uitbreiding wordt ontwikkeld via een inzagemodule en een proof-of-conceptapplicatie. Hiermee wordt het mogelijk om bijvoorbeeld burgers inzicht te geven in de gegevens die via de standaard zijn gelogd.

Waar is de open source code gepubliceerd?

- Het eindrapport waar alle bevindingen en resultaten worden toegelicht is te vinden op: <https://geonovum.github.io/logboek-dataverwerkingen-voor-objecten/>
- Referentie implementatie is te vinden op: <https://gitlab.com/digilab.overheid.nl/ecosystem/logboek-dataverwerkingen/ldv-referentie-implementatie>
- De standaard Logboek Dataverwerkingen zelf is te vinden via: <https://logius-standaarden.github.io/logboek-dataverwerkingen/>

WetGPT – Wegwijs in Regels

Wat houdt het project in?

De overheid moet informatie zorgvuldig beheren volgens wetten zoals de Woo, de AVG en de Archiefwet. Deze regels zijn echter complex, zowel voor burgers als voor professionals. Generatieve AI, zoals ChatGPT, kan ondersteuning bieden bij het beantwoorden van vragen, maar is niet altijd betrouwbaar. Dit project onderzoekt of knowledge graphs, gecombineerd met RAG-technieken, de betrouwbaarheid en herleidbaarheid van AI-antwoorden over deze informatiewetten kunnen verbeteren.

Wat is het resultaat van dit project?

Het onderzoek laat zien dat het gebruik van knowledge graphs, in plaats van één centraal Large Language Model (LLM), de kwaliteit en herleidbaarheid van antwoorden sterk verbetert. De Wegwijs in Regels-assistent gaf antwoorden met duidelijke bronvermeldingen en uitsluitend op basis van gecensureerde informatie. De knowledge graphs verbeterden daarnaast de gebruikservaring, onder meer door contextafhankelijke definities en onderlinge verwijzingen tussen relevante wetsartikelen. Het project biedt daarnaast mogelijkheden voor verdere ontwikkeling, zoals het toevoegen van extra graphs, beter gebruik van contextuele gegevens en aansluiting op juridische metamodelen.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Generatieve AI kan veel werk uit handen nemen, maar bij primaire taken waar feitelijke juistheid vooropstaat, blijft dit een uitdaging. Dit onderzoek en de bijbehorende innovatie vormen een puzzelstukje om dit proces transparanter en begrijpelijker te maken, zodat modellen in de toekomst beter kunnen worden voorzien van betrouwbare informatie.

Hoe is dit aangepakt?

Onderzocht is hoe AI betrouwbaar ingezet kan worden voor het bevragen en interpreteren van wet- en regelgeving, met nadruk op open standaarden en de ervaringen van eindgebruikers. De aanpak bestond uit deskresearch naar bestaande AI- en knowledge-graph-initiatieven, gebruikersonderzoek met interviews en testsessies, en iteratieve ontwikkeling van de interface op basis van user stories. Technisch is gewerkt met 3 gekoppelde knowledge graphs (begrippen, wetsannotaties en databaseverwijzingen), een transparante zoekpipeline, en een LLM dat antwoorden genereerde met duidelijke bronverwijzingen.

Betrokken organisaties

- Regeringscommissaris Informatiehuishouding
- Rijksorganisatie voor Informatiehuishouding (RvIHH)
- Logius
- Directie Digitale Overheid
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP)
- Y.digital
- Hooghiemstra & Partners

Waarom is het project een succes?

Tijdens de projectperiode liet de Wegwijs in Regels-assistent bij ieder gegenereerd tekstblok direct zien welke bronnen waren gebruikt, waardoor herkomst en context eenvoudig te controleren waren volgens de beproefde methodiek. Daarnaast zijn alle user stories uit het gebruikersonderzoek in de interface verwerkt en getest met eindgebruikers uit minimaal 2 overheidsorganisaties.

Wat is er innovatief aan dit project?

De aanpak is vernieuwend omdat AI niet als een black box wordt ingezet, maar als een uitlegbaar en verantwoord hulpmiddel binnen een duidelijk normatief kader. Door wetsteksten semantisch te verrijken, juristen en technici nauw te laten samenwerken en iteratief te ontwikkelen op basis van echte casussen, ontstaat een systeem dat niet alleen antwoorden geeft, maar ook inzicht biedt in de onderliggende redenering. Zo combineert het project technologische vernieuwing met bestuurlijke zorgvuldigheid en publieke verantwoording.

Wat zijn de geleerde lessen?

Menselijke interpretatie blijft noodzakelijk, de kwaliteit van brondata is bepalend en transparantie over werking en bronnen is essentieel voor vertrouwen. Multidisciplinaire samenwerking vraagt tijd maar is onmisbaar, en ethiek en governance moeten vanaf het begin worden meegenomen. De belangrijkste les is dat AI in het publieke domein vooral een organisatie- en cultuurvraagstuk is: technologie kan veel, maar verantwoorde toepassing vraagt duidelijke kaders en menselijk toezicht.

Wat is de vervolgstap?

De eerste stappen worden gezet om de resultaten verder door te ontwikkelen binnen de Werkomgeving van de Toekomst.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De code is te vinden via: <https://www.github.com/minbzk/wegwijs-in-regels>

WetWijzer Bedrijven

Wat houdt het project in?

WetWijzer Bedrijven onderzoekt of AI kan helpen om regeldruk voor ondernemers te verminderen. Het project richt zich op het toegankelijk en begrijpelijk maken van complexe wet- en regelgeving via een interactief prototype. Daarbij is geëxperimenteerd met slimme zoektechnologie en generatieve AI, zodat ondernemers direct antwoord kunnen krijgen op hun vragen.

Wat is het resultaat van dit project?

Het belangrijkste resultaat is een werkend prototype: een vraag-antwoordapplicatie die laat zien dat Retrieval-Augmented Generation (RAG) wet- en regelgeving toegankelijker kan maken. Ondernemers ervaren het concept als veelbelovend en als een duidelijke verbetering ten opzichte van het zelf doorzoeken van complexe teksten. Het prototype is volledig open source ontwikkeld, zowel de code als de gebruikte taalmodellen.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Ondernemers hebben moeite om hun weg te vinden in het complexe en versnipperde landschap van wet- en regelgeving. De bestaande informatievoorziening is vaak lastig te gebruiken voor mensen zonder juridische achtergrond. Het prototype WetWijzer laat zien dat ondernemers in natuurlijke taal direct begrijpelijke en gerichte antwoorden kunnen krijgen.

Hoe is dit aangepakt?

Het project hanteerde een pragmatische, stapsgewijze aanpak met rapid prototyping en de agile SAFe-methodiek. De uitvoering bestond uit 3 fasen: het bepalen van de focus en het ontwikkelen van een eerste prototype, het verdiepen van de oplossing en het borgen van de kwaliteit, en vervolgens de afronding. Parallel hieraan liep een Design Thinking-traject om het ontwerp vanaf het begin te toetsen bij ondernemers.

Betrokken organisaties

- Uitvoerders: Logius en Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP)
- In samenwerking met: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Kamer van Koophandel (KVK) en het Ministerie van Economische Zaken (EZK)

Waarom is het project een succes?

Het project toont aan dat generatieve AI kan bijdragen aan betere toegankelijkheid van wet- en regelgeving voor ondernemers. Het prototype sluit aan bij een duidelijke behoefte en vormt een solide basis voor verdere doorontwikkeling naar een productiesysteem. De 5 toetsingscriteria waren: wenselijkheid, compliance, haalbaarheid, levensvatbaarheid en schaalbaarheid. Het doel om een werkend prototype te ontwerpen, ontwikkelen, testen en valideren is gerealiseerd.

Wat is er innovatief aan dit project?

De vernieuwing ligt in de combinatie van slimme zoektechnologie en generatieve AI. Antwoorden worden gebaseerd op een gecontroleerde set bronnen, waardoor de kans op onjuiste of verzonnen informatie wordt verkleind. Technologisch is het prototype vernieuwend omdat het volledig is gebouwd met open-sourcecomponenten en taalmodellen, wat zorgt voor onafhankelijkheid van leveranciers.

Wat zijn de geleerde lessen?

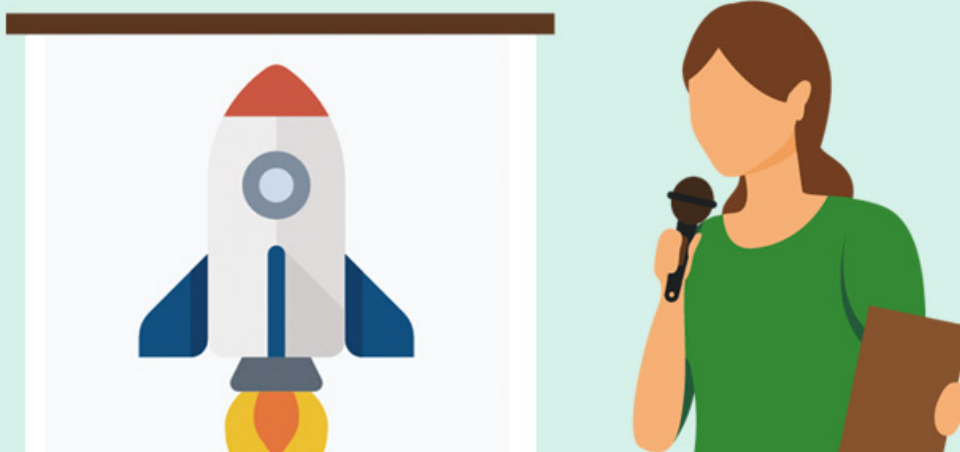
Volledige, 100% correctheid van antwoorden blijkt niet haalbaar. Taalmodellen functioneren als een black box en gedragen zich onvoorspelbaar, waardoor het beoordelen en borgen van juistheid complex is. Continue inzet van domeinexperts blijft noodzakelijk. Daarnaast verschillen menselijke experts onderling in hun beoordelingen, terwijl AI-systemen vaak strenger worden beoordeeld dan vergelijkbare menselijke fouten. Dit roept de vraag op: hoe goed is goed genoeg?

Wat is de vervolgstap?

De opgedane inzichten worden gebruikt in een nieuw project. De vervolgstap richt zich op het verder verbeteren van de kwaliteit, met het besef dat volledige foutloosheid niet realistisch is.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De broncode en documentatie zijn publiek toegankelijk via:
[koop / InnovatieLab / wetwijzer-bedrijven-prototype](#) · [GitLab](#)

Woo publicatievoorziening

Wat houdt het project in?

Het project richtte zich op de ontwikkeling van een publicatievoorziening voor de Wet open overheid (Woo). Er is extra gebruikersonderzoek uitgevoerd om beter inzicht te krijgen in de wensen en behoeften van gebruikers. De uitkomsten van dit onderzoek zijn vervolgens direct vertaald naar concrete verbeteringen in de voorziening.

Wat is het resultaat van dit project?

Het heeft geleid tot een deelbare, open source publicatievoorziening die door meerdere gemeenten kan worden gebruikt. De voorziening is ontwikkeld volgens de Common Ground-principes en is daarmee herbruikbaar en doorontwikkelaar voor andere overheden.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Met dit project is een deelbare en herbruikbare publicatievoorziening gerealiseerd die door meerdere gemeenten kan worden gebruikt. De voorziening voldoet aan de WCAG-richtlijnen en is daarmee gebruiksvriendelijk en toegankelijk. Doordat de oplossing open source is, kan deze efficiënt en in samenwerking verder worden doorontwikkeld.

Hoe is dit aangepakt?

Dit is aangepakt met een plan van aanpak waarin de doelstellingen en stappen helder zijn beschreven. In samenwerking met de leverancier zijn deze stappen gestructureerd uitgevoerd, met nadruk op gebruikersonderzoek, open-sourceontwikkeling en werken binnen de Tilburgse projectmethodiek.

Betrokken organisaties

- Gemeente Den Haag
- Gemeente Tilburg
- Acato
- Conduction

Waarom is het project een succes?

Het project is een succes omdat er nu een herbruikbare, open source publicatievoorziening beschikbaar is die voldoet aan de WCAG-richtlijnen en is ontwikkeld volgens het Common Ground-principe. De voorziening biedt daarmee een toegankelijke en open basis waarmee overheden op een uniforme manier Woo-publicaties kunnen ondersteunen en verder kunnen doorontwikkelen.

Wat is er innovatief aan dit project?

De voorziening is innovatief omdat er niet eerder op deze manier een publicatievoorziening voor de Wet open overheid is ontwikkeld. Daarnaast is de inrichting in sterke mate gebaseerd op de ervaringen van inwoners, wat de gebruiksvriendelijkheid merkbaar heeft vergroot.

Wat zijn de geleerde lessen?

Het aansluiten bij een bestaande projectmethodiek bleek waardevol, omdat dit hielp om snel en efficiënt te werken. Het betrekken van inwoners bij het ontwerpproces leverde relevante feedback op en zorgde voor betere keuzes en meer draagvlak.

Een belangrijke les is dat het betrekken van eindgebruikers, zoals inwoners en gemeentelijke medewerkers, herhaald moet worden tijdens dit soort projecten, omdat dit leidt tot betere resultaten en een breder gedragen product.

Wat is de vervolgstap?

De eerstvolgende vervolgstap is het aansluiten van werkprocessen op de voorziening, zodat documenten daadwerkelijk gepubliceerd kunnen worden.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De code is toegankelijk via Bitbucket, bitbucket.org/acato/openwoo-tilburg-ui/src:

ZGW-API gebruiken bij datamigraties

Wat houdt het project in?

Het onderzoekt hoe overheden eenvoudiger kunnen overstappen naar een ander zaakstelsel zonder grote, kostbare datamigraties. De ZGW-API wordt daarbij gebruikt als een soort stekker tussen systemen: alle gegevens blijven toegankelijk, ook als een organisatie wisselt van leverancier. Dit principe is uitgewerkt in de open source-component OpenConnector, gebouwd op NextCloud. Deze oplossing is modulair, herbruikbaar en openbaar beschikbaar via GitLab en de NextCloud App Store.

Wat is het resultaat van dit project?

Het project heeft een proof of concept opgeleverd waaruit blijkt dat een overstap van een bestaand systeem (zoals xxlInc Zaken) naar een Common Ground-oplossing zoals OpenZaak mogelijk is. Daarnaast is onderzocht hoe goed de ZGW-API aansluit op de archiefstandaard MDTO. De meeste metagegevens blijken overdraagbaar, met enkele aanbevelingen voor verbeteringen. De technische oplossing is verwerkt in de OpenConnector-applicatie, waarmee gegevens tussen systemen automatisch gelijk kunnen worden gehouden, zonder dat systemen tijdens de overstap moeten worden stilgezet.

Welk probleem is hiermee opgelost?

Het maakt het mogelijk om eenvoudiger en zonder grote datamigraties van zaakstelsel te wisselen. Dat verkleint het risico op dataverlies, vermindert kosten en voorkomt langdurige verstoringen. Daarnaast worden interoperabiliteitsproblemen tussen ZGW en MDTO inzichtelijk gemaakt en deels opgelost, waardoor gegevens beter overdraagbaar worden.

Hoe is dit aangepakt?

De oplossing is technisch gerealiseerd in NextCloud via de OpenConnector-component, met OpenRegisters voor data-caching. Het project is uitgevoerd met een agile aanpak in 3 fasen, steeds met duidelijke Go/No-Go-momenten. Daarnaast is aanvullend onderzoek gedaan door DiVault naar de relatie tussen de ZGW-API en MDTO, inclusief een mapping en een compliancy-analyse.

Betrokken organisaties

- Gemeente Gouda
- Gemeente Súdwest-Fryslân
- Conduction
- DiVault
- Open Webconcept

Waarom is het project een succes?

In de proof of concept is aangetoond dat migratie via de ZGW-API daadwerkelijk werkt. De interoperabiliteit met MDTO is onderbouwd in een uitgebreid adviesrapport van DiVault. De ontwikkelde oplossing is herbruikbaar als open-sourcecomponent en beschikbaar via GitLab en de NextCloud App Store.

Dankzij datasynchronisatie kan migratie plaatsvinden zonder systeemuitval. Tot slot is de aanpak gedeeld met Open Webconcept en de VNG, waardoor sectorbrede inzet en standaardisering mogelijk worden.

Wat is er innovatief aan dit project?

De innovatie van dit project zit in het gebruik van de ZGW-API als standaard voor migraties, een nieuwe en slimme toepassing van een bestaande voorziening. Door data en functionaliteit gescheiden te houden binnen de NextCloud-omgeving wordt overstappen naar een andere leverancier eenvoudiger, zonder maatwerk. Daarnaast zorgt de koppeling tussen ZGW en MDTO voor een toekomstbestendige en juridisch verantwoorde manier van archiveren, en vormt dit een eerste stap richting automatische overdracht van informatie naar e-depots.

Wat zijn de geleerde lessen?

Belangrijke lessen zijn dat stakeholders vroeg in het proces betrokken moeten worden om technische keuzes beter te laten aansluiten op hun verwachtingen, en dat juridische en technische standaarden (zoals MDTO en ZGW) beter op elkaar afgestemd moeten worden.

Een uitdaging blijft het complexe metadata-model van ZGW, dat niet altijd aansluit op archiefstandaarden. Ook werd duidelijk dat open source samenwerking (via GitLab, Open Webconcept en de NextCloud community) essentieel is om de innovatie levend te houden.

De belangrijkste uitdaging was het verschil in verwachtingen tussen stakeholders in de beginfase. Stakeholders dachten vanuit specifieke migratiebehoeften, terwijl de technische oplossing breder en generieker was opgezet. Daarnaast vormden de verschillen tussen ZGW en MDTO (zoals metagegevens op verschillende aggregatieniveaus) een uitdaging bij het realiseren van volledige interoperabiliteit. Ook moesten er keuzes worden gemaakt rond veiligheid, logging, en data-synchronisatie om migraties betrouwbaar uit te voeren.

Wat is de vervolgstap?

Dat is lastig te bepalen, omdat er een nieuwe versie van de ZGW-API aankomt die niet aansluit op de huidige versie. Eerst moet duidelijk worden wat deze wijziging betekent voor de bestaande oplossing, voordat verdere keuzes kunnen worden gemaakt.

Waar is de open source code gepubliceerd?

De code is beschikbaar via GitHub: [GitHub - ConductionNL/openconnector](https://github.com/ConductionNL/openconnector)

Colofon

Deze publicatie is een initiatief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
December 2025

Vormgeving: Knijnenburg Producties

Meer informatie: www.digitaleoverheid.nl/innovatiebudget